

REKENKAMER

Jaarverslag 2020 Rekenkamer gemeente Groningen

Inleiding

Hierbij biedt de Rekenkamer u het jaarverslag over 2020 aan, het jaar waarin de overgang van rekenkamercommissie naar rekenkamer is voltooid. Dat betekent dat er geen raadsleden meer lid zijn van de Rekenkamer, maar wel dat er vier raadsleden fungeren als klankbord vanuit de raad voor de Rekenkamer. In 2020 is het onderzoek naar het onderhoud van Vensterscholen afgerond en zijn nieuwe onderzoeken naar beschermingsbewind en subsidieverwerving grotendeels uitgevoerd. Ook is er een navolgingsonderzoek naar de informatievoorziening rond de uitvoering van de WMO van start gegaan.

Onderzoek onderhoud van Vensterscholen

In oktober 2020 heeft de Rekenkamer het onderzoek naar het onderhoud van Vensterscholen gepresenteerd. De conclusie van het onderzoek is dat het onderhoud van de Vensterscholen goed op orde is, maar dat het concept Vensterschool niet voor iedereen duidelijk is en dat juist dit concept onderhoud behoeft. In de reactie van het college wordt dit beeld bevestigd. Het college wijst er ook op dat de gemeente in sommige opzichten niets te zeggen heeft over het onderhoud van de gebouwen wanneer deze in eigendom zijn van de schoolbesturen. De Rekenkamer erkent dat, maar wanneer daardoor bepaalde beleidsdoelen van de gemeente niet gehaald worden, dan zal de gemeente toch actie moeten ondernemen. Bovendien worden gebouwen teruggegeven aan de gemeente wanneer deze hun schoolfunctie verliezen. Ook dan heeft de gemeente er belang bij dat de school al die tijd goed onderhouden is. Het rapport is in de raad besproken en de aanbevelingen zijn daarbij overgenomen. Het gaat om het volgende:

1. *Werk aan een eenduidige uitleg van het concept Vensterschool, in de eerste plaats binnen de gemeente zelf, en versterk het contact met de schoolbesturen over de invulling van dat concept.*
2. *Besteed aandacht aan de uitstraling die een Vensterschool, gezien zijn functie, moet hebben als 'visitekaartje' binnen de wijk. Die uitstraling is meer dan de staat van onderhoud.*
3. *Vergroot het bewustzijn dat de gemeente een verantwoordelijkheid draagt voor het meerjarig onderhoud en de verduurzaming van schoolgebouwen, ook als deze niet in eigendom zijn van de gemeente.*

4. *Treed in overleg met de schoolbesturen over de vraag waar de behoeftes en (financiële) mogelijkheden liggen ten aanzien van het meerjarig onderhoud en de verduurzaming van de Vensterschoolgebouwen. Op basis daarvan kan een betere inschatting worden gemaakt van benodigde (financiële) middelen voor de middellange en lange termijn.*
5. *Kom tot een vaste cyclus van toezicht op het onderhoud van de gebouwen waarvoor de schoolbesturen verantwoordelijk zijn door (bijvoorbeeld) elke 3 jaar alle scholen te bevragen op financiële middelen in relatie tot MJOP's en maatregelen omtrent duurzaamheid. Dat kan een basis zijn om gezamenlijk de gestelde beleidsdoelen te bereiken.*

Het onderzoeksrapport vindt u [hier](#).

Onderzoek beschermingsbewind

Verder is in 2020 het onderzoek naar beschermingsbewind opgestart en voor een groot deel uitgevoerd. Omdat de gemeente in het verleden veel geld kwijt was aan bijzondere bijstand voor beschermingsbewind (het gaat hier om mensen met problematische schulden en een laag inkomen die het beheer over hun financiën in handen geven van een bewindvoerder), heeft de raad enkele jaren terug besloten dat de gemeente de bewindvoering in deze situatie zelf ter hand neemt. De Rekenkamer heeft onderzocht of dit tot nog toe het gewenste effect heeft opgeleverd en in welke mate de destijds geformuleerde doelstellingen zijn bereikt.

Als doelstelling is geformuleerd dat eind 2021 de hele doelgroep bij de Groninger Kredietbank onder bewind zou zijn. Dat zou per saldo een bezuiniging van € 1 miljoen kunnen opleveren. Naast deze bezuiniging zijn ook inhoudelijke voordelen beoogd, zoals een betere ondersteuning van cliënten, het aanbieden van de meest passende vorm van ondersteuning en het beperken van de instroom en het bevorderen van de uitstroom van de groep met problematische schulden.

Uit het onderzoek van de Rekenkamer blijkt, dat deze doelstellingen niet volledig gerealiseerd zullen worden, zeker niet binnen de gestelde termijn. In het door de gemeente met private bewindvoerders gesloten akkoord (het zogenaamde Puddingakkoord) is namelijk een overgangperiode vastgelegd tot eind 2021: cliënten van bewindvoerders die de overeenkomst hebben getekend blijven in ieder geval tot die tijd recht houden op bijzondere bijstand.

Naast de bezuiniging en vergroting van de uitstroom blijkt uit het onderzoek dat de gemeente beter in staat is om zelf een passend aanbod te doen qua type ondersteuning. Wat daarbij opvalt is dat de gemeente geen gegevens bijhoudt met betrekking tot de doorstroom van cliënten naar een andere (lichtere en/of goedkopere) vorm van ondersteuning, zoals budgetbeheer.

Op basis van het onderzoek komt de Rekenkamer tot de volgende aanbevelingen:

1. *Evalueren en tussentijds terugkoppelen aan de raad*
Maak als raad duidelijke afspraken over periodieke rapportage ten aanzien van de uitvoering van het nieuw vastgestelde beleid en laat dat niet ondersneeuwen in reguliere periodieke rapportages. Maak bij het vaststellen van nieuw beleid afspraken over het evalueren daarvan. Op die manier kan de P&C cyclus gesloten worden.

2. *Risico analyse in raadsvoorstellen*

In raadsvoorstellen met betrekking tot bezuinigingen expliciet een risicoanalyse opnemen en aangeven wat de consequenties kunnen zijn voor de beoogde doelstellingen als deze risico's zich voordoen. Daarnaast zodanige afspraken met college maken dat de raad de mate waarin beoogde doelstellingen worden gerealiseerd, kan bewaken.

3. *Stem van de cliënten*

Geef cliënten een platform waar zij mee kunnen praten over de dienstverlening met betrekking tot schuldhulpverlening. Betrek hier ook ex-clieñten bij, zij zijn immers de ervaringsdeskundigen en kunnen vanuit die positie informatie leveren wat voor hen wel goed werkte en wat niet. Praat niet alleen over de cliënten maar vooral ook met hen!

4. *Stuurinformatie op productieniveau GKB versterken*

Binnen de GKB is heel veel informatie beschikbaar op cliëñtniveau. Deze informatie zou voor een deel gebruikt kunnen worden om meer stuurinformatie op productniveau en cliëñtstromen te ontwikkelen.

5. *Samenwerken met private bewindvoerders*

Het belang van een goede samenwerking met private bewindvoerders wordt door de gemeente onderkend. Sta open voor andere vormen van samenwerking dan de huidige en gebruik daarbij de ervaringen in andere gemeenten.

6. *Inzetten op preventie van schulden*

Om te voorkomen dat inwoners in bewind terecht komen, wordt door de gemeente al ingezet op preventie van schulden. De invoering van vroegsignalering per 1-1-2021 helpt hierbij. Bekijk hoe in Groningen daar nog extra op kan worden ingezet door zowel het voorliggend veld in de gemeente in te schakelen, zoals de Wij-teams en welzijnsorganisaties, maar ook voorlichting en informatie bij andere partijen in het netwerk en voorlichting te geven aan werkgevers.

7. *Lijst aanbieders bewind door rechtbank*

Om grip te krijgen op de kwaliteit van aanbieders van beschermingsbewind zouden met de rechtbank gesprekken gevoerd kunnen worden, om een lijst van aanbieders op te stellen om zo de kwalitatief slechte en goede aanbieders van bewind in zicht te krijgen. Ook de private bewindvoerders die goed hun werk doen hebben hier een belang bij.

Dit onderzoek vindt u [hier](#)

Onderzoek subsidieverwerving

De Rekenkamer heeft in 2020 onderzoeksbureau BMC ingeschakeld om onderzoek te doen naar de wijze waarop de gemeente zich inspant om subsidies van de EU, rijk en provincie te verwerven. Aanleiding voor het onderzoek is dat voor het bereiken van gemeentelijke beleidsdoelstellingen het verwerven van subsidies van groot belang kan zijn. Maar de wijze waarop en de mate waarin subsidies worden verworven is voor de raad in veel gevallen een black box. In het rondje dat de

Rekenkamer in het voorjaar van 2019 maakte langs de fracties werd het onderwerp dan ook verschillende keren genoemd als mogelijk object van onderzoek.

Doel van het onderzoek is om voor de raad inzichtelijk te maken welke inspanningen worden gepleegd om subsidies te verwerven, hoe kennis over mogelijkheden tot subsidieverwerving binnen de gemeentelijke organisatie is geborgd, met wie de gemeente samenwerkt om subsidies binnen te halen en wat er nodig is om de besteding van de gelden adequaat te verantwoorden. Daarnaast biedt het rapport handvatten aan raad, college en ambtelijke organisatie om het proces van verwerving van subsidie verder te ontwikkelen. De Rekenkamer heeft dit onderzoek bijna afgerond en zal dit naar verwachting mei 2021 aanbieden aan de raad.

Navolgingsonderzoek WMO-taken

Verder heeft de Rekenkamer eind 2020 een navolgingsonderzoek uitgevoerd naar de WMO-taken. In 2016 heeft de Rekenkamer van de voormalige gemeente Haren onderzoek gedaan naar de WMO en de mate waarin de raad kan beschikken over informatie waar het doelbereik aan kan worden afgemeten. In 2018 heeft de Rekenkamercommissie van de voormalige gemeente Groningen een soortgelijk onderzoek uitgevoerd. Dat afmeten van bereikte doelen bleek voor de raden erg lastig en dat heeft geleid tot een aantal aanbevelingen ter verbetering van de informatievoorziening aan de raad. Omdat het sociaal domein een beleidsterrein is waar veel geld mee is gemoeid en waar de tekorten oplopen, heeft de Rekenkamer besloten tot een navolgingsonderzoek: wat is er na enkele jaren terecht gekomen van de door de beide raden overgenomen aanbevelingen. Dit korte onderzoek is in maart 2021 in de vorm van een rekenkamerbrief aan de raad aangeboden.

Het navolgingsonderzoek leverde de volgende aanbevelingen op:

1. *Blijf gericht op de (samengestelde) aanbevelingen uit voorgaande rapportages, met name voor wat betreft de focus op het doelbereik en de maatschappelijke effecten (**raad en college**).*
2. *Heroverweeg en herformuleer op gezette tijden het beleid en de daarop gebaseerde doelen; doe dat zoveel mogelijk op praktische wijze zonder uitgebreide beleidsnota, maar wel met een debat over te maken (politieke) keuzes (**college en raad**).*
3. *Definieer **als raad** de eigen informatiebehoefte; zorg voor meer duiding en voor meerjarige informatie, zodat trends kunnen worden herkend (**college**).*
4. *Richt je **als raad** meer op het 'wat' (bereiken we) en minder op het 'hoe' (bereiken we dat).*
5. *Draag **als raad** zelf zorg voor versterking van de eigen positie, overweeg de volgende suggesties die daaraan bij kunnen dragen:*
 - a. *regisseer zelf een programma om regelmatig het gesprek aan te gaan met college, uitvoerders en doelgroepen over hoe het beleid en de uitvoering in de praktijk uitwerken en wat de maatschappelijke effecten en resultaten van het beleid zijn;*
 - b. *bezie welke (deel)thema's voor de raad nuttig zijn om door middel van dergelijke gesprekken aandacht aan te besteden;*

- c. vraag als raad om (meer) ondersteund te worden door de griffie bij het definiëren van de eigen informatiebehoefte en het regelen van het voorgaande;
- d. vraag het college de raad in kennis te stellen van de adviezen van de (nieuwe) 'Adviesgroep sociaal domein';
- e. vorm een 'verkenners-groep' of wijs 'rapporteurs' aan (enkele raadsleden) die met ondersteuning van griffie en organisatie voor de raad informatie verzamelen en duiden, daarover aan de raad rapporteren en voorstellen doen hoe op de informatie te reageren. Zij kunnen bijvoorbeeld ook gesprekken met het college voorbereiden;
- f. draag zorg voor het borgen van afspraken die gericht zijn op versterking van de positie van de raad (zoals overgenomen aanbevelingen uit rekenkameronderzoek) bij de overgang van een raadsperiode.

De rekenkamerbrief vindt u [hier](#).

Samenstelling en budget / uitgaven Rekenkamer

De Rekenkamer bestond in 2020 uit voorzitter Han Warmelink en de leden Hans van Mossevelde en Hans Kastermans. De raadsleden Geeske de Vries, Els van der Weele, Martijn van der Glas en René Stayen vormden de klankbordcommissie vanuit de raad. De Rekenkamer werd vanuit de griffie ondersteund door secretaris Peter Kommerij.

Van het beschikbare budget van € 80.000 is in 2020 een bedrag van € 55.375 als volgt besteed:

Onderzoek bewindvoering (uitgevoerd door lid Van Mossevelde)	€ 9.800
Onderzoek onderhoud Vensterscholen (uitgevoerd door bureau Metafoor), tweede deel en laatste deel	€ 10.250
Onderzoek subsidieverwerving (uitgevoerd door bureau BMC), eerste helft, tweede helft volgt in 2021	€ 10.620
Vergoeding voorzitter	€ 9.000
Vergoeding leden	€ 12.000
Contributie NVR	€ 1.300
Bureaunkosten	€ 2.405
Totaal	€ 55.375

Mocht u vragen of opmerkingen hebben naar aanleiding van dit jaarverslag, dan kunt u zich uiteraard tot de Rekenkamer wenden via onderstaande contactgegevens.

Rekenkamer gemeente Groningen

Postbus 20.001

9700 PB Groningen

tel. 050 – 367 7727

e-mail: rekenkamer@groningen.nl

website: <https://gemeenteraad.groningen.nl/rekenkamer/>

uitgave: april 2021